

A-killoissa uskotaan tulevaisuuteen rahoitusten epä

Päihde- ja mielenterveysjärjestöjen tutkimusohjelma (MIPA 2.0) on toteuttanut viime vuosina kaksi tutkimusta, joihin on osallistunut A-kiltoja: järjestökyselyn ja pienoisetnografisen tutkimuksen. Tässä tarkastellaan näiden kahden tutkimuksen pohjalta A-kiltojen yhteistyöverkostoja ja rahoitusta.

Helmi-maaliskuussa 2021 toteutetussa järjestökyselyssä kartoitettiin päihde- ja mielenterveysyhdistyksiä nykytilaa, viime vuosina tapahtuneita muutoksia ja tulevaisuuden näkymiä. Yhteensä 27 A-killan puheenjohtaja tai toiminnanjohtaja vastasi kyselyyn. Vuonna 2020 toteutettiin pienoisetnografinen tutkimus eräissä päiväkeskusta ylläpitävässä paikallisessa A-killassa. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää A-killan päiväkeskuksen merkitystä osallistujille ja tuottaa tietoa kehittämistyöhön.

Lähes kaikki kyselyyn vastanneet A-killat tekivät yhteistyötä kuntien kanssa ja saivat kunnalta avustusta. Lähes neljä viidestä arvioi kuntarahoituksen merkityksen toiminnalleen

suureksi. Havainnoidulle A-killalle kunta oli merkittävä yhteistyökumppani: se tuki päiväkeskuksen toimintaa rahallisesti ja tarjosi kohtuuhintaisen tilan yhdistyksen käyttöön. Lisäksi aiemmin tiivistä yhteyttä kunnan päihdepalveluihin pyrittiin tiivistämään.

Kyselyyn vastanneista A-killoista suurimmalla osalla oli yhteistyötä muiden yhdistysten kanssa. Havainnoidussa A-killassa yhteistyötä tehtiin etenkin muiden A-kiltojen ja A-Kiltojen Liitto ry:n kanssa. Liitto tuki toimintaa esimerkiksi järjestämällä koulutuksia ja tapahtumia. Järjestöavustusta liitolta sai 70 prosenttia vastanneista. Myös havainnoidu A-killalta oli saanut avustusta joinain vuosina, mutta sen merkitys toiminnan kannalta ei ollut kovin suuri. Kyselyssä erityisesti ne A-killat, joissa ei ollut päiväkeskustoimintaa arvioivat järjestöavustuksen merkityksen suureksi toiminnalleen. Paikallisella tasolla havainnoidu A-killalta järjesti esimerkiksi Asunnottomien yötä yhteistyössä muiden yhdistysten kanssa.

Äävarmuudesta huolimatta

Valtiollisten toimijoiden kanssa yhteistyötä teki noin puolet A-killoista. Havainnoidussa A-killassa yhteistyö Rikosseuraamusviraston kanssa näkyi yhdyskuntapalvelu- ja valvontarangaistuksia suorittavien ihmisten tekemänä piha- ja siivoustyönä päiväkeskuksessa. Lisäksi yhteistyötä tehtiin kuntouttavassa työtoiminnassa ja palkkatuetussa työssä. Puolet kyselyn A-killoista sai rahoitusta työllisyysmäärärahoista. Sekä havainnoidussa A-killassa että yli puolella kyselyyn vastanneista A-killoista työllisyysmäärärahat olivat vähentyneet viimeisen kolmen vuoden aikana.

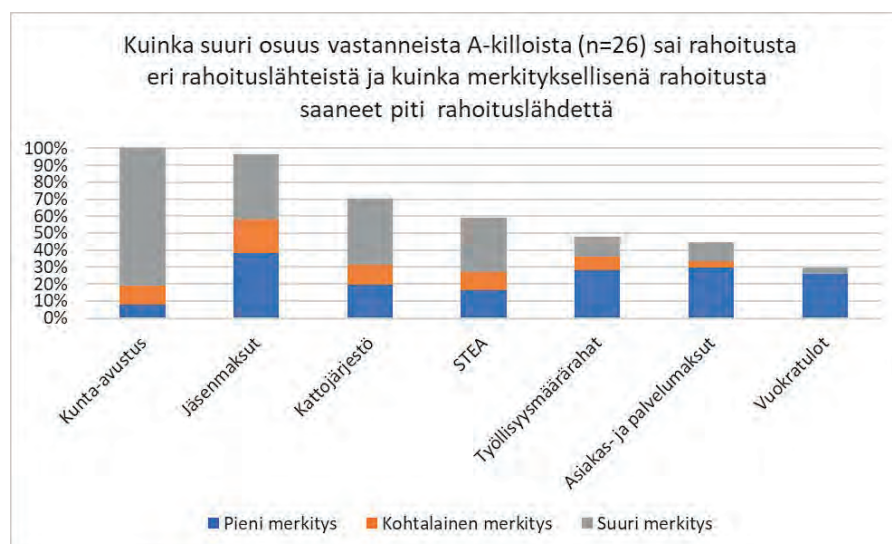
Yli puolet STEA-avustusta saaneista A-killoista arvioi niiden merkityksen suureksi oman toimintansa kannalta. Lähes puolet arvioi STEA-rahoituksen vähentyneen viime vuosina.

Vajaa puolet vastanneista A-killoista teki yhteistyötä oppilaitosten kanssa, noin kolmannes yrityssektorin. Havainnoidussa yhdistyksessä oppilaitos- ja yritys yhteistyö konkretisoitui erityisesti hävikkiruoan hyödyntämisenä.

Jäsenmaksujen merkitys toiminnan rahoituksessa vaihteli. Havainnoidussa A-killassa jäsenmaksut sekä kahvista ja ruoasta perityt pienet maksut muodostivat lisärahoituslähteen kunnan avustusten rinnalle. Jotkut A-killat saivat kyselyn mukaan tuloja vuokrista tai asiakas- ja palvelumaksuista.

A-kiltojen tulevaisuuden suurena haasteena näyttäisi olevan erityisesti STEA- ja työllisyysrahoituksen vähentyminen. Tästä huolimatta suurin osa kyselyyn vastanneista A-killoista näki taloudellisen tilanteensa tulevaisuuden valoisana. Lähes puolet arvioi sen paranevan seuraavan viiden vuoden aikana ja vain neljä A-kiltaa uskoi tilanteen huonontuvan. ■

Teemu Kaskela, Sari Jurvansuu & Jouni Tourunen

Teemu Kaskela, Sari Jurvansuu ja Jouni Tourunen työskentelevät A-klinikkasäätiöllä Päihde- ja mielenterveysjärjestöjen tutkimusohjelmassa (MIPA 2.0).